

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' כי תבוא י"ט אלול תשע"ח

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 589

פנינים יקרים

והיה כי תבוא אל הארץ וכו' (כו, א) והיה לשון שמחה כי תבוא נאמר בלשון יחיד ללמדנו ששמחת ישוב ארץ היא שמחתו של כל אחד ואחד. היחידים יצטרפו כצבור ויקיימו אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רינה.

(ע"פ הגר"א מגריידיץ)

והיה כי תבוא אל הארץ וכו' (כו, א) איתא בספרי עשה מצוה זו שבשכרה תכנס לארץ. וצ"ב דהרי מצות הבאת הביכורים אינה אלא לאחר ירושה וישיבה. אלא שעצם הדבר שקבלו עליהם להכנס לארץ לכבשה להתיישב בה ולהביא בכורים כבר שימש עבורם זכות של הבאת הביכורים. ועוד שדייקא מחמת הנכונות להביא הבכורים מתוך ענוה ושפלות הרוח קבל ביאת הארץ ערך בפני עצמו כמש"כ והיה כי תבוא ולא נאמר והיה כי יביאך.

והיה כי תבוא אל הארץ וכו' ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך (כו, א-ב) בתחילה כתוב בלשון הארץ ואח"כ כתוב בלשון ארצך. אפשר להסביר ע"פ דרשת חז"ל שלשה דברים נקנים ביסורים תורה, ארץ ישראל ועוה"ב. והכי קאמר לפני שטרח האדם בקניני ארץ ישראל נקרא הארץ, ואחר שטרח בישוב הארץ חרש זרע וקצר וכו' מאז והלאה ראויה להקרא ארצך. בדומה לכך מצאנו במאה"כ כי אם בתורת ה' חפצו. ואחר שהגה בו מתקיים ובתורתו יהגה יום ולילה. וכן בקניני עולם הבא. מי שטרח בער"ש (בעוה"ז) יאכל בשבת (בעוה"ב).

ולקחת מראשית כל פרי האדמה וכו' (כו, ב) איתא בגמ' (קדושין ה) אדם חשוב אם האשה נותנת לו כסף הקדושין היא מקודשת ומקנה עצמה לזה באותה הנאה שיש לה מכך שאדם חשוב כמותו מוכן לקבל ממנה מתנה אף בנתינת הביכורים כתוב ולקחת והבאת הביכורים כלקחה תחשב, כלומר מה שהבאתי זה עצם לקיחה אשר נתת לי כי הנתינה זו היא מאתו יתברך שמו.

ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלקיך כי באתי אל הארץ (כו, ג) מצות הבאת הביכורים שלא יחשוב האדם שהאדמה שלי ירושה היא מאבותיו והחזקתו בה במשפט הירושה והחזקה וירום לבבו וישכח את ה' על כן ציוה הקב"ה להביא בכל שנה ביכורי אדמתו מנחה לה' כמו הארים ומודה בפיו כי הארץ אינו שלו אלא באתי אלא באתי היום כארים.

ועתה הגה הבאתי את ראשית פרי האדמה וכו' (כו, ד) סמיכת מצות ביכורים למחית עמלק דכתיב ראשית גוים עמלק (במדבר כד) ובני ישראל כל הראשית שלהם מביאים אל השי"ת שהוא ראשון שאין לו סוף ותכלית ובני ישראל הדבקים בהקב"ה נכללין בהבראשית שאין לו תכלית ובני ישראל בכח התורה והמצוה יכולין להעלות הגוף וכל מעשי הגוף אל הנשמה ובזאת גם הגוף יהיה דבוק בחיים. (שפת אמת)

לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי (כו, ה) מאחר שזכרתי את השי"ת ולא שכחתי אותו בבחינת שויתי ה' לנגדי תמיד, לפיכך הייתי נשמר מעבירות - לא עברתי ממצוותיך.

עשיתי ככל אשר צויתני, השקיפה וכו' (כו, יד-טו) רש"י שמחתי ושימחתי בו, ע"כ. משמע שזה תכלית המצוה ופירוש שמחתי הוא לגרום שמחה לפניו במרום זה גמר המצוות לעשות נח"ר לפניו שאמר ונעשה

רצוננו. (שפת אמת)

היום הזה ה' אלקיך מצוך לעשות (כו, טז) כשם שהיום כולל ערב ובוקר בתחילה חשיכה ואח"כ אור, כך אין לו לאדם להתיימש ממצב של אפלה וחשכות בקיום המצוה שהרי עתיד להאיר בדוגמת אור היום.

(בית אהרן מקרלין)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש זיע"א תשעה באב תשל"ה ה'אבא ל'צפ"ס ע"א א.א.

שהיה בשלימות בחינת "מה", ובשעה שהוא נחתך היה בבחינת "יצאה נשמתו באחד". את הבחינה הזו יכול להבין רק אדם שעובר את העולם הזה, ולכן המלאכים שאין להם בחירה שאלו "זו תורה וזו שכרה?", ועל זה ענה להם הקב"ה שללא היסורים הללו והבחינה הזו אין כל קיום לעולם, כי אז הרבש"ע נשאר טמיר ונעלם וכביכול נמצא ב"תוהו ובוהו", ובכדי שכל העולם יהיה בבחינת "מלא כל הארץ כבודו" מוכרח הדבר להיות באופן זה. אמנם האדם שעובד על עצמו כל ימיו, ובכל הרף עין הוא חי בפחד של הסכנה, אזי כאשר הוא מגיע לבחינת "מסדיקות של ברזל" שעניינה הוא "מבשרי אחזה אלוקה" אין לו כל יסורים. היות והגוף שלו אינו תופס מקום כלל, בבחינת "אינו גוף ואין לו דמיון כלל". הוא חי בבחינה כזו שהוא מרכבה לה', והוא מציאות שלימות הוי' בבחינת גוף, דהיינו מציאות הוי' בבחינת אנוש, "מה אנוש כי תזכרנו", שזהו התכלית של בריאת העולם. בשעה שנברא העולם אמרו המלאכים "מה אנוש כי תזכרנו", אולם משה רבינו הפך את הגוף לבחינת "מה", והיה מרכבה לרבש"ע שבאמצעותו נתגלה בבחינת "גוף", ועליו הקב"ה אומר "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא".

התכלית שלנו הוא להגיע לחיות בבחינה זו, תפקיד זה לא נועד רק עבור אנשים גדולים. אולם כולם מתנערים ממנו כי נדמה להם שאין אנו יכולים להשוות את עצמנו לדוד המלך או לדמות עצמו לרבי עקיבא. לאמיתו של דבר כל הגדולים הללו נולדו מאב ואם בשר ודם, והיו מטיפה סרוחה ככל אחד מאיתנו. ובפרט דוד המלך שמוצאו ממואב, מלוט ושתי בנותיו,

וזו היתה עבודתו של רבי עקיבא כל ימיו, שאמר "מתי יבוא פסוק זה לידי ואקיימנו", דהיינו מתי אגיע לסיבה הגדולה של "מסדיקות של ברזל" ואקיימנה, שאגיע באמצעותה לשלימות בחינת "מה". ואז "יצאה נשמתו באחד". ובאם לא, אי אפשר שיהיה קיום לעולם, כי הרבש"ע ישאר בתוהו ובוהו. שהרי תכלית הבריאה היא להודות ולהלל ולשבח את בוראנו, ואיך אפשר למצוא אותו ע"מ להודות לו ולשבחו? ע"י שאדם עושה צדקה וחסד או יושב ולומד ועושה מעשים טובים ויש לו הרגשה "אני למדתי" ו"אני התפללתי" והרבש"ע עזר לי הוא לא מוצא את הרבש"ע, למרות שיש הרבה שעושים כן. עיקר התכלית הוא שהאדם יגיע לבחינת "מה", וע"י הביטול שלו הוא חי בעולם כזה של "מלא כל הארץ כבודו", ובזה הוא מכריח את הקדושה לרדת ולהתגלות בזה העולם. כך הוא מוצא את הרבש"ע. ואז נתהווה בחינה של "מלא כל הארץ כבודו", וכל העולמות יש להם חיות מהאדם הזה שהרבש"ע שלח לו את הסיבה שבאמצעותה הוא יהיה מפורסם על ידו.

וזהו התשובה שהשיב הקב"ה למלאכים, אם לא תתנו שיחתכו את רבי עקיבא לא יהיה קיום לעולם. אני נתתי לו את הכוחות כל ימיו להגיע לזה. בצמצום המח הוא הרגיש איך שחותכים בבשרו, והוא ביטל את עצמו בביטול של "מה". באופן אחר לא היה יכול לעבוד, רק בבחינה של מסדיקות של ברזל. והאמת שרבי עקיבא לא הרגיש כלל את המסדיקות של ברזל כי כל ימיו הוא חי עם מסדיקות של ברזל, רק הגוף שלו כאב את הכאב של המסדיקות של ברזל. והרבש"ע רצה להראות מי הוא רבי עקיבא,

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

וכאשר נולד היו סבורים אחיו שהוא זרע פסול וביישוהו וביזוהו על כך. ומזה אנו למדים עד כמה צריך האדם לירד לטינופת הכי גדולה בכדי להגיע לבחינה זו, ועד כמה צריך הוא להגיע לבחינה של שפלות ואין, ואיך הוא צריך כל הזמן לחיות ביסוד שלו. ובפרט בשעה שהוא עושה פעולה הוא צריך לחיות ביסוד של "מה אנוש כי תזכרנו", ולהיות בתכלית השפלות כדוד המלך שיצא ממואב. זוהי התכלית.

כבר קרוב לאלפיים שנה שאנו בגלות, ואנו עדיין יושבים על הארץ ובוכים על חורבן בית ראשון ובית שני, מכיון שבגלל המחשבות של האדם (שבעצם הוא "מה") אין "שבת אחים גם יחד". נדמה לו שחבירו פגע בו, והוא אינו יודע שאותה פגיעה שע"פ מחשבתו הוא נפגע מן החבר זה רמז מן השמים. הקב"ה רוצה להראות לו את השפלות שלו ולהביאו לבחינת "אחוריי" - "וסכותי את כפי וראית את אחוריי" - שזה תכלית הבריאה. והיות שהקב"ה מחפש את ה"אחוריי" שזוהי הסיבה המביאה להתקשרות זוה תכלית הבריאה, הוא שולח לו לאדם סיבות, בכדי שיבין שאפילו אם החבר שלו מכה אותו ומקלל אותו וכל מה שהוא רק מסוגל לעשות לו, זה לא החבר, זה שליחות מהרבש"ע לאדם ו"סיבה" של נסיון בכדי שיראה את ה"אחוריי", שיראה את היסוד שלו "מה", ויכיר שלולי התקשרות הבורא אינו יכול לחיות.

אבל לחיות עם הרבש"ע זה דבר קשה מאד. בכל מחשבה ומחשבה צריך לחיות בפחד מפני הסכנה שלא ישכח את הרבש"ע הנותן לו כח לעשות חיל. אולם מכיון שהאדם הוא רק אדם,

ונשאר אדם הוא שוכח, למרות הסכנה העצומה. אפילו דוד המלך שזכה לבחינת מרכבה ועל ידו נהיה "מלא כל הארץ כבודו" ו"ברוך כבוד ה' ממקומו", אח"כ היה "בבוא אליו נתן הנביא כאשר וגו'". מזה אנו רואים עד כמה האדם בסכנה. לכן הרבש"ע שולח לו לאדם תמיד רמזים שמהם יבחין שהרבש"ע קורא לו, ושולח לו נסיונות ע"י עצמו או ע"י חברו, כי היות ש"לא יראני האדם וחי אי אפשר שיקרא לו כי אם ע"י סיבות אך בפועל כאשר מגיע הנסיון האדם מתרגז עד מאד, ובחמתו הוא רוצה לקחת נקם בחברו. היות ששוכח שהוא "אנוש", ושוכח שהוא "מה", ולא שם אל ליבו שהרבש"ע קורא לו.

אולם אם האדם הוא בהתקשרות הוא לא מתפעל מן הקללה או הרוגו או הבושה שחבירו מבייש אותו, להיפך, הוא מוסיף לו אהבה ואחוה וריעות ביתר שאת, מכיון שהוא היה שליח להזכיר לו ולהחזיר אותו אל המלחמה הגדולה שלו. הוא כבר שכח מאין הוא בא ולאן הוא הולך ולפני מי הוא עתיד ליתן דין וחשבון, ובא חברו ובמעשה הזה הזכירו מי הוא ומה טיבו. ואם כן דווקא אחר מאורע כזה הוא צריך להשאר האוהב הכי גדול שלו היות שהוא עוררו לתשובה. אולם לדאבוננו אין אנו חיים כן, ובשעת נסיון אנו רבים אחד עם השני, ויוצא מזה לשון הרע ומחלוקת. לכן אנו נמצאים עדיין בגלות ויושבים על הארץ בלילה הזה של תשעה באב, גלות ששורשה בבכיית המרגלים שדברו לשון הרע על ארץ ישראל ולא האמינו בה'.

המשך פציצים יקרים

ושמרת ועשית אותם ככל לבכך ובכל נפשך (כו, טז) שמירה זו צפיה והמתנה כמו ואביו שמר את הדבר, לפיכך כאשר האדם מצפה לקיום אותן המצוות שאינן נוהגות היום. מובטח לו שאם ושמרת-מצפה לקיומן יהא הדבר נחשב כאילו קיימם בפועל ממש - כמש"כ ועשית אותם. (אגרא דכלה)

השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל וכו' (כו, טז) כתב הרמב"ם במורה נבוכים הבאת ביכורים הם ענין של כפיית היצר לתת את החביב להשי"ת. ובאמת ההתגברות כפיית היצר הוא רק בעזרת השי"ת, ואם כן כשיביא בכורים ההתחלה והסוף הם של הקב"ה. אלא שבמצוה יש לו לאדם גם חלקו ובה ענין כפיית היצר והקב"ה מברכו כמש"כ וברך... (לקוטי רבי משה יעקב)

את ה' האמרת וכו' וה' האמירך וכו' (כו, יז-יח) במדרש תנחומא ג' תפילות במקום ביכורים. וזה הכח שניתן לבני ישראל בקול ודבור למצוא זה ההתחדשות. וזהו את ה' האמרת כי בני ישראל מעידין על הבוית"ש כי הכל במאמרו קיים, וה' האמירך למסור כל הפה והלשון אליו יתברך בשבחים והודאות בתורה ובתפלה. (שפת אמת)

ויצו משה את העם ביום ההוא לאמר (כו, יא) ההדגשה ביום ההוא מלמדנו שבכך חקק משה בלבים של ישראל אמונה ובטחון, שלא ידאגו דאגת המחר אלא ביום ההוא לאמר שיסתפקו במה שיש להם היום. (אור לשמים מאפטא)

והיה אם שמוע תשמע וכו' (כז, א) בפסוקי התוכחה מגין המילים תרע"ו כמנין רעו"ת. גם מוזכר בהם שם הוי' כ"ו פעמים. המכפלה של כ"ו פעם "הויה" עולה בדיוק למספר "תרעו-רעות". הרמז על מה שכתוב בתהלים (לד, כ) רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו הויה. (מובא ביד יוסף)

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך (כז, ג) והשיגוך היינו שתי הפך להיות כלי מחזיק ברכה והשיגוך. (רבי יעקב יצחק מלובלין)

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וכו' (כט, ט) יש בעם ישראל דרגות, החשוב קודם תחילה ראשיכם אחרי כן שבטיכם זקניכם וכו'. כאשר אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם. כאשר עומדים לפני השי"ת נופלים כל המחיצות מתבטלים כל ההבדלים כלא היו דהרי כולכם כאחד כל איש ישראל. (מהרי"ץ דושינסקי)

אתם נצבים היום כולכם וכו' (כט, ט) כלל דמילתא אל יתגאה בזה שמוחזק בעיני הבריות לגדול הדור לתלמיד חכם וכד' דהרי אמרו חז"ל מאי חזית דדמא דידך סמיק טפי דילמא דמא דההוא גברא סמיק טפי. מכאן שגדלות האדם בעוה"ז אינו נערך במעמד של חשיבות ושפלות. ודי למבין.

(הרבי מפשיסחא)

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם וכו' (כט, ט) אמר משה רבינו לבני ישראל מי שיטעה אותי לא יוכל להטעות אותו יתברך שמו ועל דעתו תקבלו עליכם את הברית. (ספורנו)

אתם נצבים (כט, ט) לא תפגע בכם מידת הדין אף בהכעיסכם למקום כי האמונה בכלליותה נצחית היא. (יד יוסף)

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם (כ"ט, ט) היינו לכל המדריגות שבכם תהא נציבא וקיימא והתמדת קיום. ואימתי? - לפני ה' אלקיכם. פירוש שתהיו במדרגה זו להיות עומדים תמיד לפני ה' להיותכם מקיימים שויתי ה' לנגדי תמיד ולא לעשות המעשיות ועבדות שלכם בפניות ח"ו... (שפתי צדיק)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

